

Täysistunto

Tiistai 31.1.2023 klo 13.59—20.19

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätuhojen torjunnasta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 284/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 22/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 22/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Kalmari.

Keskustelu

19.02 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt seuraava laki, mikä meillä on käsittelyssä, eli metsätuhojen torjunnasta annettu lakiehdotus, on yksimielinen ja oikeastaan kohtuullisen pieni muutos. Me haluamme ensinnäkin tällä lainsäädännöllä, jota valiokunta kannattaa yksimielisesti, että metsätuhojen korvauksiin liittyvä järjestelmä pystyy jatkumaan mutta sitten myöskin niin, että kun metsätuhoja torjutaan juurikäävän osalta — ja kun meidät viime keväänä yllätti se, kuinka Venäjän hyökkäyssota ja pakotteitten realisoituminen vaikutti siten, että näitä tehoaineita ei ollut saatavilla — niin ei kai voi velvoittaa metsätuhoja torjumaan, jos ei niitä aineita mistään saa, joten me lisäämme lainsäädäntöön tällaisen ikään kuin force majeure -pykälän.

Mutta otan nyt hieman laajemmin tätä metsätuhoasiaa esille, sillä se on varmasti asia, mitä meidän tulee tässä talossa entistä enemmän miettiä. Kun kävimme Kanadassa valiokuntamatkalla, niin olihan se aika järkyttävä kuulla, että siellä oli muutama vuosi sitten mennyt 16 miljoonaa hehtaaria vuodessa tuhohyönteisten tuhoamana metsää alas ja sitten vielä muutama miljoona päälle palanut. Sen takia meidän on Suomessa hyvin skarppina oltava näissä asioissa, ja tällainenkin poikkeus, mikä nyt tässä säädetään — tuhohyönteiset eivät katso, onko Venäjän hyökkäyssota päällä vai ei, eli kovin helposti meidän ei tällaisista asioista kannata luopua. Päinvastoin, meidän kannattaa hyvin tarkasti seurata sitä, mitä meidän metsissämme tapahtuu, ja hoitaa metsiämme niin, että siellä vähän vähemmän tapahtuisi.

Yksi syy siihen Kanadan hurjaan tilanteeseen on se, että siellä metsien hoito on ihan re-tuperällä. Muistamme Trumpin puheet metsien haravoinnista, mutta itse asiassa hän puutui tärkeään asiaan, metsien harventamiseen ja hoitoon ja siihen, että meillä on järkevät järjestelmät niin, että me saamme harvennuspuuta ja sivuvirtoja hyödynnettyä sekä kuitupuu-na että uusina tuotteina että sitten energiana näitä muita virtoja. Kanadassa on sellainen tilanne, että siellä ei näitä vaihtoehtoisia käyttömuotoja juurikaan ole. Kun puut on juonnettu sinne tienvarteen kokonaisina, niin sitten kun sieltä ne karsitaan, niin kaikki se hakkuu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2022 vp

tähde ja latvat ja paljon meillä kuitukattilaan menevää puuta jää sinne tienvarteen. Pahimmillaan he nyt sitten polttavat valtavissa jatoissa näitä puuta siellä metsässä sen takia, että tämä tuhohyönteisriski olisi pienempi. Joten meidänkin kannattaa niin juurikävän tuhojen osalta kuin vaikkapa kirjanpajatuhojen osalta olla selvillä vesillä, että mitä tapahtuu, ja huolehtia metsien hoidosta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.06 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle hyvästä esittelystä. Tämä laki, jolla pyritään hallitsemaan ja ajan tasalle saattamaan tämän maannousemasiemen torjunta Suomen metsissä hakkuiden yhteydessä, on viisas ja ottaa huomioon sen, että Ukrainan sota aiheutti tämänkin lieveilmiön tänne Suomeen elikkä urean saanti on sieltä ollut vaikeaa. Toinen vaihtoehto tuhota maannousemasientä eli juurikäpää on tämä harmaaorvakkasieni, ja ilmeisesti senkin tuotanto on sitten liian pientä ollakseen riittävä Suomen tarpeisiin. Ihmettelen hieman tuota markkinataloutta, ja en tiedä, onko jo tällä hetkellä niistä tuotteista puutetta markkinoilla. Uskon, että markkinataloudella on se loistava ominaisuus, että jos jostakin tuotteesta on niukkuutta markkinoilla, niin yleensä se markkina kyllä korjaa itse itsensä kovin nopeasti. Uskon, että niin tässä tapahtuu tälläkin kertaa.

Mutta, arvoisa puhemies, tähän maannousemasiemen torjuntaan. Tämä on todella vakava asia, koska oikein tehdyt hakkuut ovat metsien kehittymisen välttämätön edellytys, mutta ne pitää tehdä oikein, ja nimenomaan nämä suojaustoimenpiteet pitää tehdä myös. Siinä hakkuukoneen kourassahan on semmoinen automekanismi, joka ruiskuttaa kantaan kaatohetkellä sen torjunta-aineen, jolla tämä maannousemasiemen torjutaan. Nyt kun tässä on muotiin tullut Suomessa kaikkien itseään esille tuovien metsätieteilijöiden suurella voimalla se esitys, että ruvetaan käyttämään jatkuvaa kasvatusta, niin olen teille sen sata kertaa tässä salissa sanonut, että tämän jatkuvan kasvatuksen seurauksena tulemme näkemään tässä maassa valtavan ryntäyksen, jolla maannousemasiemen leviää koko Suomen metsiin. Juuret katkotaan isoilla koneilla, kun siellä liikutaan, kun niitä suurimpia puuta korjataan — niitähän ei pysty millään hevospelillä korjaamaan, vaan silloin joudutaan käyttämään sitä metsäkoneiden järeintä kalustoa, jonka yksikköpaino on parhaimmillaan 24 tonnia per kone. Ne koneet varmasti rikkovat sen metsikön juuriston, ja sen jälkeen levitetään sille alueelle maannousemasiemeni, joka sitten näistä torjuntatoimenpiteistä huolimatta leviää, vaikka ne kuinka hyvin tehtäisiin. Se on erittäin pätevä leviämään, aivan valtava on se itiöiden määrä, jolla tämä juurikäpää leviää.

Arvoisa puhemies! Toivoisin, että Suomessa otetaan järki käteen niin että pidetään huoli siitä hyvästä metsänhoidosta. Se samalla torjuu myös muita metsätuholaisia. Se vanha totuus pitää paikkansa — koskee myös meitä ihmisiä — että silloin, kun kunto on hyvä, pysymme torjumaan taudit mahdollisimman tehokkaasti. Sama koskee metsää. Hyvin kasva-va terve metsä on varmasti paras kestäämään myös erilaiset sienitaudit ja tuhohyönteiset. Vaikka tuo Vihreä liitto työntää markkinoille jatkuvasti tietoa, että tämä jatkuva kasvat-
us on maailman paras ja metsät pitää jättää koskemattomiksi, ne puheet voi jättää sille osastolle, että ne ovat vain sellaisia hauskoja satuja, jotka eivät koskaan toteudu, koska niillä ei ole mitään tekemistä todellisuuden kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kotiaho.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2022 vp

19.09 **Jouni Kotiaho ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kalmari ansiokkaasti kantoi huolta meidän metsistä niin kuin edustaja Hoskonenkin. Ja näinhän se asia on: kirves on metsän lääke. [Hannu Hoskonen: Juuri näin!]

Mutta onko otettu huomioon tällainen asia: Nyttén kun meillä on polttohakkeesta puula, turvetta kun ei saisi käyttää, niin nyt on esitetty sitten vihreittenkin taholta, että kun Euroopassa, lähinnä Saksassa, on isot metsätuhot, niin sieltähän tulee paljon haketta, kun lyö palasiksi ne siellä. Mutta kun se metsätuho on paljolti niitten metsätuholaisten syytä, niin onko sitä nyt otettu huomioon, kun niitä laivalasteittain tuodaan tänne Suomeen, ettei siellä tule sitten hakkeen mukana niitä tuholaisia? Jos ne sattuvat elämään täällä, niin kohta on mennyt Skandinaviankin metsät. Elikkä järki pitäisi siinäkin pitää päässä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kalmari.

19.11 **Anne Kalmari kesk:** Arvoisa herra puhemies! Erittäin hyviä huomioita. Itsekin olen jatkuvan kasvatuksen riskejä nostanut aika paljon, ja silloin kun tehtiin tämä Avohakkuut historiaan -kansalaisaloitteen mietintö, joka oli yksimielinen, niin siinäkin hyvin selkeästi nousi esille se, että siellä on erilaisia riskitekijöitä, ja sen takiahan jatkuvaa kasvatusta ei voi kaikkialle suositella. Ehkä esimerkiksi joissain tietyissä suometsissä se saattaa olla paras mahdollinen vaihtoehto sekä hiilensidonnalla, monimuotoisuuden että talouden kannalta, mutta kaikkiin metsätyyppeihin se ei todellakaan sovi. Silloin, kun jatkuvaa kasvatusta tehdään, on todella tärkeää huolehtia tästä kantokäsittelystä, ja itse asiassa sitähan laajennettiin myös suoperäisille maille nyt sitten tässä edellisessä metsätuholain muutoksessa.

Kun tässä edellä nostettiin ansiokkaasti esille myös tätä muualta tuodun puutavaran tuholaisriskiasiaa, niin se on sellainen riski, että jos me saadaan tänne sellaisia tuhohyönteisiä, mitkä ovat uusia ja voimakkaasti leviäviä, niin siinä ollaan tehty niin iso karhunpalvelus pohjoiselle havumetsävyöhykkeelle, että se on ihan mittamaton. Nostitte, edustaja Kotimäki — tulihan se oikein päin, siis Kotiaho — todella tärkeän asian esille. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Hoskonen.

19.13 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pieni huomio edustaja Kotiahon erinomaisesta puheenvuorosta. Teidän puheenvuoronne osui naulan kantaan. Minä olen tästä metsähygieniasta yrittänyt puhua tässä talossa kymmeniä kertoja. Nimittäin nythän on niin, että meillä on voimassa Suomessa ötökkälaki, elikkä metsänomistajan tai hakkuu-oikeuden omistajan, joka on kaatanut talven aikana puita metsässä — elikkä on monitoimikoneella tai millä tahansa hankkinut puuta tienvarteen — on vietävä ja itse huolehdittava siitä, että ne puut häviävät sieltä tienvarresta heinäkuun alkuun mennessä. Ja Metsäkeskushan tekee tarkistuksia tietokoneotannalla, ei käydä jokaista tietä katsomassa: käyvät katsomassa tietyt pätkät teistä, että onko puutavaraa jäänyt sinne tienvarteen. Sitten jos sieltä löytyy niitä, niin pinossa on aina merkit, kenen puita ne ovat. Siitä menee reklamaatio kyseiselle yhtiölle, ja mainehaitan pelossa nämä metsäyhtiöt kyllä pitävät huolen siitä, että se puutavara häviää sieltä tienvarresta ennen heinäkuun alkua.

Mutta edustaja Kotiaholle vielä kerran lämmin kiitos siitä, että nimenomaan te nostitte esille tämän tuholaisien tappamien puiden ajamisen tänne Saksasta ja keskisestä Euroopasta hakkeena Suomeen. On aivan sataprosenttisen varmaa, että kun sitä haketta laivalla tuo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2022 vp

daan tuonne rannikon satamiin ja sitten se siellä pahimmillaan lyödään rekan kyytiin valtavilla nostureilla ja sitten sitä lähdetään viemään vaikka nyt sisämaahan päin vaikka 200 kilometriä, niin ihan varmasti leviää se sienitauti kuin kulovalkea. Elikkä tässä olemme tekemässä Suomen metsähistorian suurimpia virheitä, kun tällaiseen ilmastohumppaan olemme sekaantuneet ja aiheuttamassa valtavan metsätuhoon tähän maahan. Olkoot varoitavina esimerkkeinä juuri nämä erinomaisesti asiaa esille tuoneen maa- ja metsävaliokunnan puheenjohtaja Anne Kalmarin esimerkit Brittiläisestä Kolumbiasta, Kanadan alueiden valtavista metsätuhoista, jotka nimenomaan johtuivat siitä, että siellä on hoitamattomia metsiä ja sitten sinne pääsi semmoinen pieni niluri — värysmato muistaakseni — joka tappoi miljoonia ja miljoonia hehtaareita metsää pystyyn. Ja sen tauttahan se hakepuu on ollut täällä — ja varsinkin pelletti, kanadalainen pelletti — Euroopassa halpaa, kun niitä valtavia pystyyn kuolleita metsiä on pelletöity. Mutta sitä ei voi tehdä kuin vuoden kuluessa — kahden vuoden päästä ne puut ovat niin hapanneita, että niitä ei kannata enää pelletöidä, niiden lämpöarvo on mennyt.

Olkoon tämä edustaja Kotiahon nostama esimerkki varoituksena Suomen eduskunnalle siitä, mitä tämä suomalainen energiapolitiikka pahimmillaan tekee, kun sieltä rahdetaan niitä kuolleita puita tänne Suomeen hakkeena ja levitetään sitten se sama tauti, mikä siellä on ollut, olkoon sitten sienitauti tai hyönteistuhon, molempi pahempi, kumpaakaan ei täällä tarvita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

19.15 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Nostetaan vähän kierroksia tähän keskusteluun. Elikkä aikanaan, kun haketta tuotiin Venäjältä, tuskin siellä pidettiin huolta metsistä millään lailla, eli se on ollut riskaabelia touhua jo silloin. Tässä jossain vaiheessa, oliko A-studiossa, Ilmastopaneelin Ollikainen kertoi, että me nyt korvataan tämä hake ja sitten tosiaan Baltiasta taikka Keski-Euroopasta tuodaan vastaavaa, ja minä innostuin siitä kirjoittamaan hänelle kyselyn. Kirjeen kirjoitin, ja minä sanoin, että mitäs tavaraa sieltä nyt oikein tulee tänne, kun tulee, ja hän vastasi, että sieltä tulee, juuri kuten täällä on tullut puheeksi, näitä kirjanpainajatuokan vaurioittamia jätteitä ja puita, sitä tullaan käyttämään Suomessa hakkeen tilalla. Minä sanon, että tämä on kyllä oikein malliesimerkki siitä, missä mennään, ja vielä tämmöinen asiantuntijataho ilmoittaa tällä tavalla. Tämä on mielestäni hyvinkin pöyristyttävää, mutta meidän kyllä ehkä on syytä jollain tavalla puuttua tähän asiaan. [Hannu Hoskonen: Toivotaan!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

19.16 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Sinänsä tämä mietintö tällä kertaa oli yksimielinen. Korvauksia jatketaan vuoteen 2027, ja on nämä juurikäypäksymykset.

Mutta yksi asia: Koska tämä nyt on metsätuhojen torjunnasta annettu laki, niin kyllähän eduskunnassakin pitää käyttää puheenvuoroja, että meillä on paljon vanhoja metsiä. Ja kun me tiedetään, että meillä tulee pitempiä kuivia ja lämpimiä ajanjaksoja kesäisin — sitä en tiedä, mikä kesä tulee — niin kyllä tämäkin kysymys näistä vanhoista metsistä täytyy ruveta käsittelemään tautiriskinäkökulmasta. Vanhat metsät käsitykseni mukaan — vanha puu on vähän niin kuin ihminenkin — kun ne tulevat sinne elinkaarensa loppupäähän, ensinnäkään eivät kyllä ime hiilidioksidia, ja sitten ne ovat erittäin alttiita sairastumaan eri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 158/2022 vp

hyönteisten aiheuttamiin ongelmiin, ja sitten nämä leviävät myös terveisiin metsiin, jos tämä sairastamisintensiivisyys on kova. Eli kyllä liian vanhaksi päässyt metsä on nykyolosuhteissa selvä riski isojen metsäalueiden terveydelle ja hyvinvoinnille, niin että tämäkin puheenvuoro nyt on syytä täysistunnossa käyttää.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 284/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.